

Grechko A.V.

candidate of economic sciences, senior professor NTUU «KPI»

Bershova O.V.

student FMM NTUU «KPI»

THE USE OF REAL INVESTMENT RESOURCES TO STABILIZE FOR ENTERPRISES IN UKRAINE

Article describes the essence of the problem of investment and investment companies associated with its reconstruction and technical upgrading. The place and role of economic analysis in selecting the most effective implementation of investment projects for reconstruction and technical re-equipment of the example of real enterprise Joint Venture «Ukrrosstal» to stabilize its activity.

Key words: investment, investments, foreign investments, investment project, fixed assets, floating capital.

Джемелінська Л.В.

к.е.н., ст.викладач НТУУ «КПІ»

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Проведено аналіз інноваційної активності малих і середніх підприємств України. Визначені основні причини їх низької інноваційної активності.

Ключові слова: малі та середні підприємства, інноваційна активність, інноваційна продукція.

Вступ. В умовах фінансово-економічної кризи перспективи подальшого розвитку є у тих підприємств, які можуть виробляти конкурентоспроможні товари для ринка з найменшими витратами. Технічні знання і нові технології, удосконалення продукції, інновації та винаходи стають носіями додаткового прибутку при їх використанні у виробництві. Питома вага нових знань, що втілюються в технологіях, товарах та організації виробництва в економічно розвинутих країнах становить від 70% до 85% приросту ВВП.

Теоретичні аспекти інновацій, маркетингу в діяльності підприємств розглянуті в [1 – 6] та інших працях. Проте питання аналізу та порівняння інноваційної активності вітчизняних та зарубіжних малих та середніх підприємств залишається актуальним і не достатньо дослідженим.

Постановка задачі. Метою дослідження є аналіз та порівняння інноваційної активності малих і середніх підприємств України з рівнем інноваційної активності іноземних підприємств.

У процесі дослідження використовувались методи аналізу, синтезу та порівняння.

Результати дослідження. Низький рівень конкурентоспроможності багатьох видів вітчизняної продукції, у порівнянні з вимогами європейських стандартів, ускладнює процес її просування, реалізації, вимагає розробки та ефективного використання інновацій.

В розвинутих країнах ЄС частка малих та середніх підприємств (із кількістю працюючих до 250 осіб) складає близько 90% від загальної кількості підприємств країни. Дані підприємства отримують фінансову підтримку від держави, місцеві інституції є відповідальними за розвиток даних підприємств та зменшення бюрократії. Європейська Комісія веде програми, які полегшують відкриття нових підприємств в межах об'єднаної Європи. Інноваційна політика Євросоюзу базується на положеннях Лісабонського самміту ЄС, встановлених Європейською комісією напрямках активізації інноваційної діяльності малих та середніх підприємств.

На малих і середніх підприємствах України працює приблизно 47% усіх зайнятих в Україні і виробляється 35% ВВП. Більше половини працюючих на малих та середніх підприємствах зайняті у сільському господарстві і виробничій сфері. Більшість середніх підприємств України виникли в результаті приватизації державних та об'єднання малих підприємств. Малі підприємства забезпечують близько 12% зайнятості та 10% загального виробництва країни.

У економічно розвинених країнах малі та середні підприємства виробляють приблизно 70% обсягу всієї продукції країни, забезпечують понад 50% зайнятості населення. Малі підприємства не потребують значних капіталовкладень, швидко створюють нову продукцію, більш гнучкі ніж великі, швидко реагують на зміни потреб споживачів, орієнтуються на місцеві ринки, в основному зосереджені в сфері торгівлі і послуг. Негативним явищем для виробників індустріально розвинених країн є висока вартість праці та соціальні витрати підприємств і працедавців. Конкурентну перевагу у витратах можливо досягти за рахунок введення нових технологій, підвищення продуктивності праці.

В Україні поки що слабкий захист прав приватної власності, значна корупція, висока невизначеність бізнес-середовища, відсутність достатніх інвестиційних ресурсів. Проекти суб'єктів малого та середнього бізнесу повинні фінансувати банки, кредитні спілки, але в сучасних умовах фінансово-економічної кризи це здійснюється недостатньо.

Кращих результатів при створенні і реалізації конкурентоспроможної продукції досягнуть ті підприємства, які в своїй діяльності будуть створювати та підтримувати конкурентні переваги з впровадженням інновацій, маркетингу та нових методів управління.

Відповідно до закону України «Про інноваційну діяльність (від 4 липня 2001 р. №40-IV), для здійснення фінансової підтримки інноваційної діяльності суб'єктів господарювання рекомендовано створювати спеціалізовані державні небанківські інноваційні фінансово-кредитні установи, які повинні надавати кошти на умовах кредитування під заставу та

на конкурсних засадах, а на рівні місцевих органів влади запропоновано створювати комунальні інноваційні фінансово-кредитні установи.

Проте цей закон не виконується в повному обсязі. Про це свідчать статистичні данні Держкомстату України, згідно яких, частка інноваційно-активних підприємств, у загальній кількості промислових підприємств складала лише 14,2% у 2007 році та 13% у 2008 році. [6]. Для порівняння частка інноваційно-активних підприємств в Польщі від загальної кількості усіх підприємств дорівнює 34%, в Швеції 44%, у Великій Британії 64% [7].

Інноваційна активність вітчизняних малих і середніх підприємств є нижчою ніж великих. Зокрема, на вітчизняних підприємствах з чисельністю працюючих:

- від 5 тис. і більше осіб, частка інноваційно-активних підприємств становила 54%;
- від 1000 до 4999 осіб - 40,2%;
- від 500 до 999 осіб – 29,6%;
- від 250 до 499 осіб – 20,0%;
- від 100 до 249 осіб – 15,4 %.

Для порівняння в Швеції частка інноваційно-активних малих підприємств (до 50 працюючих) дорівнює 40% серед усіх малих підприємств, середніх інноваційно-активних підприємств (50 – 250 працюючих) - 55% від усіх середніх підприємств, а інноваційно-активних великих підприємств – 72%. У Великій Британії частка інноваційно-активних малих та середніх підприємств дорівнює приблизно 63%, а інноваційно-активних великих підприємств – 74% [7].

Таким чином можна зробити висновок, що частка інноваційної активності вітчизняних малих та середніх підприємств у 3-4 рази нижча ніж інноваційна активність аналогічних підприємств економічно розвинутих Європейських країн. Інноваційна активність великих підприємств України є значно вищою ніж у малих та середніх підприємств, що є також характерною рисою і для інноваційної активності компаній Європейських країн.

До причин низької інноваційної активності малих та середніх підприємств України можна віднести:

- обмеженість як внутрішніх так і зовнішніх фінансових ресурсів підприємств для проведення інноваційних досліджень;
- недостатню обізнаність керівництва малих та середніх підприємств щодо впливу інновацій на конкурентоспроможність та рентабельність продукції;
- відсутність розвиненої інфраструктури для впровадження інноваційної моделі розвитку підприємств як на державному рівні, так і на рівні окремих малих та середніх підприємств;
- недостатній рівень кооперації між підприємствами та науковими інституціями;
- недостатня підтримка інноваційної моделі розвитку економіки країни державою.

Висновки. Рівень інноваційної діяльності середніх та малих підприємств України дуже низький порівняно з іншими країнами західної Європи. Вітчизняним підприємствам необхідно більш активно шукати фінансові джерела, партнерів для можливого залучення передових технологій та знань. Держава повинна реально стимулювати малі та середні підприємства, які приймають активну участь в розбудові інфраструктури і процесів щодо впровадження інноваційної моделі розвитку виробництва.

Перелік посилань

1. Антонюк Л.Л., Поручник А.М., Савчук В.С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія. – К.:КНЕУ, 2003. – 394 с.
2. Балабанова Л.В. Управление конкурентоспособностью предприятий на основе маркетинга: Монография / Л.В. Балабанова, А.В. Кривенко. – Донецк: Дон. ТУЭТ им. М. Туган-Барановского, 2004. – 147 с.
3. Каракай Ю.В. Маркетинг інноваційних товарів: Монографія. – К.: КНЕУ, 2005. 226 с.
4. Н. Чухрай. Формування інноваційного потенціалу підприємства. Маркетингове та логістичне забезпечення. Львів. Вид-во Національного університету «Львівська політехніка» 2002.- 314 с.
5. Формування інноваційної стратегії в умовах технологічних змін / І.А. Тульпа, О.М. Сумець. – Х., 2004. – 172 с.
6. [Електронний ресурс] / Держкомстат України. <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. [Електронні ресурси] / Central Statistics Office of Poland: <http://www.stat.gov.pl>; Sweden Statistics: <http://www.scb.se>; UK Office for National Statistics: <http://www.statistics.gov.uk>.

Джемелинская Л.В.

к.э.н., ст. преподаватель НТУУ «КПИ»

ИННОВАЦИОННАЯ АКТИВНОСТЬ МАЛЫХ И СРЕДНИХ ПРЕДПРИЯТИЙ УКРАИНЫ

Проведено анализ инновационной активности малых и средних предприятий Украины. Определены причины их низкой инновационной активности.

Ключевые слова: малые и средние предприятия, инновационная активность, инновационная продукция.

Dzhemelinska L.V.

Candidate of economic sciences, senior professor NTUU «KPI»

INNOVATION ACTIVITY OF SMALL AND MEDIUM UKRAINIAN ENTERPRISES

It was done analysis of innovation activity of small and medium Ukrainian enterprises. There were defined main reasons of their low level of innovation activity.

Keywords: small and medium enterprises, innovative activity, innovation production.

Кавтиси О.П.

к.е.н., ст. викладач, НТУУ «КПІ»

Круш Н.П.

студентка ФММ НТУУ «КПІ»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

У статті розглянуто особливості формування інноваційного потенціалу промислових підприємств (ПП) з позицій системного підходу. Визначено та систематизовано проблеми управління інноваційною діяльністю на промислових підприємствах з урахуванням сучасного стану економіки України. Окреслено основні внутрішні та зовнішні чинники впливу на ПП, а також напрямки підвищення результативності у процесі формування ПП.

Ключові слова: інноваційний потенціал, потенціал підприємства, інновації.

Вступ. Одним з головних завдань сучасного етапу розвитку економіки України є подолання кризи, розробка та застосування сучасних методів і форм управління інноваційною діяльністю економічної системи та її підсистем, створення умов для її активізації і підвищення ефективності. Як свідчить практика розвинених (постіндустріальних) країн лише на цій основі можна досягти макроекономічної стабілізації і забезпечити економічне зростання держави, а також її суб'єктів господарювання в сучасних умовах.

Значимість проблеми зростає з урахуванням сучасного стану економіки України, що характеризується кризовими явищами, низькою конкурентоспроможністю, недостатнім сприйняттям підприємствами нововведень (інновацій). Однією з причин такого становища, на нашу думку, є недостатня увага державних органів протягом тривалого періоду часу до проблем інноваційної діяльності, непродуманість механізмів стимулювання підприємств до її реалізації.

Для обґрунтування сучасних напрямів інноваційного розвитку велике теоретичне та методологічне значення мають праці таких учених, як Геєць В.М., Гончарова Н.П., Бутнік-Сіверський О.Б., Федулова Л.І., Семиноженко В.П., Завлін П.Н. та ін. Дослідженню сутності та структури інноваційного потенціалу, визначенню факторів, що на нього впливають, розробці методичних підходів до його оцінки присвячено праці Чухрай Н.І., Посилкіної О.В., Ілляшенка С.М., Галушка Є.С., Кравченко М.О., Новікової І.В., Федоніна О.С., Лапіна Н.І., Пригожина А.І., Кутейнікова А.А.,